

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT

ALS EENS ARENDS PSALM 10:3

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Drs J. van Andel, 's-Gravenhage; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Dr K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. R. Kuiper, Haarlem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr J. Thijss, Meppel; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:

Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitenland en Ned.-Indië f7.50 per jaar.

Advertentie: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Uit de Schrift: Tweeërlei Bidden, III. — Kerkelijk Leven: Mag met een verbeterde Bijbelvertaling langer gedraald? III. Kuiper-kenners. Vreemd vuur. Het advies der hoogleraren. De uitspraak der Classis Amsterdam. Waarom een vervroegde Synode? Een Chr.-Gereformeerde stem. I. — Geestelijke Adviezen: Matt. 6:33. — Pop.-Wetensch. Schetsen: De Afzetting van den Doctent A. Stebbins. II. — Uit het Pol. en Soc. Leven: De vrijheid in den Staat. — Opvoeding en Onderwijs: Dwergscholen. IV. — Literatuur en Kunst: Een nieuw boek van Marie Diers. — Perschoon. — Kerknieuws.

UIT DE SCHRIFT.

Tweeërlei Bidden.

III.

Lukas 18:9-14

De Farizeër en de Tollenaar.

Twee mensen gingen op in den tempel om te bidden.

De een was een Farizeër en de ander een tollenaar.

De Farizeër bad, en dankte alleen.

De tollenaar bad, en hij riep om genade.

De Farizeër bad staande.

De tollenaar hief zelfs niet de oogen naar den hemel.

De Farizeër bad bij zichzelf.

De tollenaar sloeg zich op de borst en bad overtuigd.

De Farizeër bad hoogmoedig.

De tollenaar deed het ootmoedig.

Daarom ging ook de tollenaar gerechtvaardigd af in zijn huis, meer dan de Farizeër.

Lukas zegt in zijn inleiding op deze gelijkenis, dat zij bestemd was voor menschen, die bij zichzelf vertrouwden, dat zij rechtvaardig waren en de anderen niets achtten. (vs. 9).

En nu, na de parabel te hebben gegeven zegt hij, dat de één meer gerechtvaardigd naar huis ging dan de ander.

Het is geen wonder, dat Lukas deze bewoording kiest.

Immers hij was een vriend en leerling van Paulus, die zulk een diep inzicht had in de rechtvaardiging des geloofs en in wiens onderwijs deze weldaad zulk een groote plaats innam.

Maar wel lijkt het verwonderlijk, dat beiden, zoowel de Farizeër als de Tollenaar, gerechtvaardigd afgingen naar hun huis, al was dit dan bij den laatste meer dan bij den eerste.

Is de Farizeër dan ook gerechtvaardigd heengegaan?

Neen, zegt Luther, hij is veroordeeld heengegaan, de huichelaar!

En zoo oordeelen reeds van ouds vele kerkvaders. Inderdaad, als we hier de genade der rechtvaardiging zoeken, zooals Paulus met name ons die heeft geleerd, dan is deze Farizeër niet gerechtvaardigd.

Van een zalig worden uit genade en een rechtvaardiging door het geloof is bij hem volstrekt geen sprake.

Maar hij ontving wel een symbolische, een schaduwwachtige, een Joodsche rechtvaardigheid.

Jezus erkent de waarde daarvan, al is zij in het licht der eeuwigheid onvoldoende.

Waarom Hij den eisch stelde, dat de rechtvaardigheid van de kinderen des koninkrijks overvloediger zou zijn dan die van de Farizeën en de Schriftgeleerden.

Deze Farizeër was een rechtvaardige naar de wet van Mozes en van het schaduwwachtig Israël.

De tollenaar was rechtvaardig voor God. En dat is het meerdere.

De schuldige gestalte van den Farizeër was, dat hij op zijn Israëlitische rechtvaardigheid vertrouwde; dat hij zichzelf verhoogde en er zich op verhoef, dat hij stipt naar de wet leefde.

Hij meende daarmee ook rechtvaardig te zijn voor God.

Hoe hij zich bedroog!

Het vonnis lag voor hem gereed.

Want die zichzelf verhoogt zal vernederd worden.

In zijn bidden toonde hij wie hij was.

En daarom zou hij zóó het leven niet zien.

Maar de tollenaar, tot God vluchtend als een ootmoedige, vond genade bij den Heere.

Hij vond God als arm zondaar en zijn ziel is gered.

En straks ging hij gerechtvaardigd af naar zijn eeuwig huis.

Er is tweeërlei bidden want er zijn tweeërlei menschen.

Lezer, hoe bidt gij?

De meesten zullen niet licht de woorden van den Farizeër in hun bidden overnemen uit vrees van te worden aangezien voor een werkheilige.

Maar het gevaar is niet denkbeeldig, dat men zijn ootmoed aan anderen toonen wil en wel loslippig de woorden van den tollenaar overneemt maar toch in zijn hart op den Farizeër gelijkt.

Geestelijke hoogmoed openbaart zich volstrekt niet alleen in woorden als van den Farizeër, maar soms ook wel in betuigingen als van den tollenaar, als het er om te doen is om daardoor op anderen een indruk te maken.

Hier beslist of we in ons leven God ontmoet hebben en klein geworden zijn voor Hem.

Het kan ons gegaan zijn als dien tollenaar.

Dat we uit godvruchtige ouders zijn geboren en een godsdienstige opvoeding hebben ontvangen.

Een vader, die ons in den dienst van God voering; een moeder, die ons bidden leerde.

Maar dat we later in verkeerd gezelschap afgedoeld zijn van het rechte pad.

Dan kunnen we voor God niet verschijnen met onze goede werken.

En onszelfen rechtvaardigen kunnen we evenmin.

Maar dan staat de tempel nog voor ons open als misschien de vromen niet voor ons toegankelijk zijn.

Dan is er in de kerk des Heeren en in Zijn Woord troost voor een schuldgevoelend zondaar.

Als wij maar komen met het offer van een verbroken hart en een verslagen geest.

Dan gaan we af gerechtvaardigd in ons huis.

J. G. KUNST.

KERKELIJK LEVEN.

Mag met een verbeterde Bijbelvertaling langer gedraald?

III.

Uitgangspunt voor de bespreking van deze urgente kwestie is het rapport, dat in deze materie op de Synode van 1917 werd uitgebracht en de conclusies, welke daar werden aangenomen. De Synode achtte een herziening van de Statenvertaling niet beslist noodzakelijk.

Ten opzichte van de wenschelijkheid stond zij anders. Het rapport onderscheidde daarbij tusschen een radicale, een beperkte herziening en een in den engsten zin. Tegen de eerste had het groote bezwaren. De laatste zou de moeite niet loonen. Het gaf de voorkeur aan de tweede. Toch meende het rapport en de Synode sloot zich daarbij aan, dat de Synode daartoe niet zelf het initiatief moest nemen, omdat nog te veel voorarbeid moest worden verricht.

Wij kunnen ons niet geheel vinden in de grenzen tusschen de noodzakelijkheid en de wenschelijkheid door de Synode getrokken.

Doch daarover later.

Wij willen ons bij de bespreking voorshands eens geheel op het standpunt van de Synode van 1917 stellen.

Welnu, dan gelooven wij, dat er in de acht jaren, die sinds deze Synode verlopen, zooveel op dit gebied is gepresteerd, dat ook zij, die meenen, dat de Synode in alles juist heeft geoordeeld, zullen moeten toegeven, dat nu meteen verbeterde Bijbelvertaling een aanvang kan worden gemaakt.

Wij spreken hier van een verbeterde Bijbelvertaling.

ling, omdat wij de kwestie of die in een nieuwe vertaling, dan wel in minder of meer radikale herziening moet bestaan, voorloopig nog uit onze bespreking willen uitschakelen.

De Synode toch heriep er zich op, dat voor een nieuwe vertaling of herziening nog allerlei voorarbeid dient te worden verricht.

En het rapport sprak ervan, dat de in dezen noodige voorbereidende studiën onder ons nog van zulk een beperkten omvang zijn.

Op grond daarvan achtte de Synode het gewenscht, dat deskundigen binnen den kring van de Gereformeerde Kerken, zoo mogelijk in overleg met elkander, den voor deze zaak noodigen voorarbeid ter hand nemen of voortzetten.

Aan dezen wensch nu is voldaan.

De voorarbeid is o.i. zoover voortgeschreden, dat de e.k. Synode met vol vertrouwen de noodige stappen kan doen om een verbeterde vertaling in het leven te roepen.

Algezien van nieuwe dissertaties, door gepromoveerden aan de Vrije Universiteit geschreven, waarin ook van een gedeelte der Schrift een nieuwe vertaling is opgenomen, zijn er door hoogleraren, leden eener Gereformeerde Kerk, reeds tal van bijbelboeken gekommentarieerd.

In de Serie „Korte Verklaring“, welke bij den bekenden uitgever Kok het licht ziet, zijn reeds verschenen: Psalmen van Prof. A. Noordzij, Jesaja (eerste gedeelte) van Prof. Ridderbos, Jeremia van Prof. G. Ch. Aalders, Galaten van Prof. S. Greydanus en Hebr. van Prof. F. W. Grosheide. Bovendien zal het wel geen bezwaar ontmoeten de exegetische bewerking van Colossensen en Thessalonicensen van een onverdacht Gereformeerd geleerde, hoewel niet tot een Gereformeerde Kerk behorend, Prof. J. A. C. van Leeuwen van Utrecht hier mede in aanmerking te doen komen.

In de Serie „Kommentaar op het Nieuwe Testament“, welke breeder studiën geeft en waarin ook het wetenschappelijk apparaat is opgenomen, kwamen tot heden bij den uitgever Van Bottenburg uit: Mattheus van Prof. Grosheide en Openbaring van Johannes van Prof. Greydanus.

En hoewel in de Serie „Tekst en Uitleg“, uitgave van Wolters, menige verklaring voorkomt, welke geen Gereformeerd karakter draagt, zoo zijn er toch ook bij, die na ernstige keur zuiver Gereformeerd worden bevonden en waarvan evenzeer profijt valt te trekken. Waar het hier slechts om voorarbeid gaat, zou het enghartig zijn, het werk van Gereformeerden buiten onze Kerken, niet mee te tellen.

Brengt men nu schifting aan in den exegetischen arbeid, welke in deze eeuw, doch vóór 1917 het licht zag — want niet elk werk daarin staat op peil — dan komt men tot een voorarbeid, die een kleine twintig bijbelboeken omvat.

Alzoo bijna een derde van heel de Schrift!

Zou dat niet voldoende zijn om nu een begin te maken met definitieven arbeid?

Kwalijk kan toch als eisch gesteld, dat men daarmee niet aanvangt, voor op al de boeken der Schrift een commentaar is geschreven.

Als de Synode er toe overgaat om vertalers te benoemen, hebben deze aan een kleine twintig boeken de handen meer dan vol.

Men kan toch alles niet tegelijk aanvatten!

En het ligt voor de hand, dat men het eerst die boeken vertaalt, waarvan reeds een deskundige vertaling met een verklaring daarbij gegeven is.

Want dit behoort vast te staan, dat de door de Synode aangewezen vertalers zelfstandig werk leveren, waarbij zij alleen van den voorarbeid een dankbaar gebruik maken.

Zij kunnen niet volstaan met die partikuliere vertalingen eenvoudig over te nemen en hier en daar slechts kleine wijzigingen aan te brengen.

Zal de verbeterde vertaling degelijk zijn en jaren dienst kunnen doen, dan moet de vertaling van elk bijbelboek niet door één, maar door verschil-

lende geleerden grondig worden bewerkt.

Zoo alleen kan er ook eenheid van vertaling bij de onderscheiden bijbelboeken worden verregen.

Die veelvuldige bewerking van elk bijbelboek vordert een lange tijdsruimte.

Maar daarom juist moet men ook zoo spoedig mogelijk de hand aan den ploeg slaan.

Anders zou het tegenwoordige geslacht van de verbeterde vertaling niet meer profiteren.

Het voorbeeld van de Statenvertaling kan ons in deze heel wat leeren.

Niemand meene toch, dat als de voorarbeid maar geroed ligt, het eigenlijke werk één twee drie kan worden verricht.

Neen, na den voorarbeid begint het pas.

Om die reden juist mag geen tijd verloren gaan.

Waarlijk, de a.s. Synode mag deze kwestie wel eens ernstig onder de oogen zien.

Wij hebben nog maar een enkel argument genoemd, waarom o.i. met een verbeterde vertaling niet langer behoeft en daarom ook niet langer mag worden gedraald.

Doch dit ééne argument pleit dunkt ons reeds krachtiger er voor, om deze gewichtige zaak geen dag te lang uit te stellen.

En bij een Synode loopt het niet over een dag, maar over drie jaar.

— Kuyper-kenner.

In de „Overtoomsche Kerkbode“ vangt X een artikelenreeks aan, onder den titel: „Weerlegd?“

De bedoeling spreekt reeds duidelijk uit de eerste zinsnede: „Het was evenzeer te voorzien, dat „Heraut“ en „Reformatie“ eene poging zouden wagen, om aan de klem van het voor hunne methode van bewijsvoering fluikende citaat uit „De Engelen Gods“, dat wij in de „Kerkbode“ van 27 September afdrukten, te ontkomen, als dat deze pogingen op eene mislukking zouden uitloopen.“

Aan overmaat van bescheidenheid lijdt deze eerste alinea nu niet bepaald.

Veeleer rikt ze naar — wat wel eens genoemd is — een mooi-opdoen-van-hoog-zelf-voelen.

Het is niet aardig van X, waar hij over zulk een rijke gave van „voorzien“ schijnt te beschikken, dat hij er „De Heraut“ en „De Reformatie“ zoo wilde laten inloopen.

Als hij nu zijn vorig stukje wat had verlengd en gezegd had: „en nu zal men hiertegen wel aanvoeren“, en dan onze argumenten, die hij in zekere voorwetenschap al kende, had gewogen en het vonnis van te licht bevonden erover had uitgesproken, dan had hij ons — ik spreek hier van zelf alleen voor „De Reformatie“ — niet zulk een figuur laten slaan.

Maar zoover ging zijn broederlijkheid blijkbaar niet.

En daarom zullen we met ons figuur genoeg moeten nemen, wat we ook bereidvaardig doen.

Het is mogelijk, dat X alleen dat figuur opmerkt en dan blijft het dus onder twee oogen.

X verstaat de kunst om oratorische standjes uit te deelen op de wijze van: ik zou u kunnen beschuldigen, dat gij gestolen hebt, maar ik doe het niet.

Moge echter ieder vogeltje zingen, gelijk het gebekt is, X verontschuldige ons, dat wij met zulke oratorische franje niet werken.

Wij meenen, dat de „noblesse“ van ons wetenschappelijke „standing“ ons daartoe niet verplicht.

Wat dan zijn groote griet tegen ons is?

Deze, dat wij hem voor geen Kuyper-kenner hielden.

Hij noemt dat „zacht uitgesproken, eenigermate onvoorzichtig“.

Wij weten immers niet, zoo voert hij aan, wie hij is.

Nu zal dat wel waar zijn.

Wie onder den schuilletter X schrijft, neemt de vlucht in de onbekendheid.

Dat levert voor den schrijver eenig gemak op.

Maar evenzeer voor hem, die met hem in discussie treedt.

Tegenover een X behoeft men geen bijzondere égarde in acht te nemen. Of hij een piechter jong-mensch, een joviaal zakenman, een energiek bedrijfsleider, een oud-minister is, het blijft gelijk. Hijzelf heeft den pas afgesneden om persoonlijke gevoelheden te ontzien, om met buitengewonen eerbied zijn uitlatingen te bespreken.

Alleen mag als eisch gesteld, dat men niet afdingt op de waardeering, welke men aan elk mensch, in dit geval aan elken broeder verschuldigd is.

En voorzover wij ons bewust zijn, hebben we tegen dezen eisch niet gezondigd.

Men zal toch niet beweren, dat elke broeder een Kuyper-kenner is?

Niet een Kuyper-kenner te zijn is toch geen openbare schande?

Want als men over Kuyper-kenner spreekt, heeft krachtens het spraakgebruik „kennen“ hier een praegnante beteekenis.

Een Calvin-kenner is niet ieder, die Calvijn's Institutie heeft gelezen en zijn commentaren geraadpleegd. Dan zou iedere predikant zoo mogen heten. Velen zullen echter toestemmen, dat zij dezen titel niet verdienen. Calvin-kenners zijn er niet zooveel op deze wereld.

Zoo is men ook nog geen Kuyper-kenner, wanneer men bij Kuyper's leven geraadpleegd „De Heraut“ las en van onderscheiden werken, door hem geschreven, kennis nam en hem misschien ook persoonlijk wel heeft gesproken.

Kuyper-kenner is alleen hij, die in Kuyper's werken geheel thuis is en die tot een objekt van bijzondere reflexie heeft gemaakt.

X kan b.v. best een trouwe „Heraut“-lezer zijn geweest.

Maar daarom heeft hij nog geen aanspraak op den naam van Kuyper-kenner.

Uit zijn zich vastklampen aan het bewuste citaat over de slang uit „De Engelen Gods“ blijkt dit wel anders.

Zelfs worden we daarin versterkt door zijn mededeeling, dat het niet eens een vondst van hem, maar van een ander is.

En we kunnen niet anders dan deze opinie handhaven, „totdat het tegendeel blijkt“.

Om den eigenaardigen toon, welke X in zijn „Weerlegd?“ aanslaat, zouden we, indien we het „noblesse oblige“ van onze wetenschappelijke „standing“ krachtig lieten werken, verplicht zijn van zijn volgende artikelen geen notitie te nemen.

Maar zoo hoog zit bij ons gelukkig het „standing“-gevoel niet.

Daar zijn we veel te overtuigd demokraat voor. We zullen dan ook met groot interesse naar zijn betoog, dat op deze zijn ontboezeming volgen moet, luisteren.

Slechts zouden we hem vriendelijk willen verzoeken niet zoo boven aan de trap te blijven staan, maar halverwege naar beneden te willen komen, opdat wij hem beter kunnen verstaan.

— Vreemd vuur.

In de laatste brochure van Dr Geelkerken, welke een sensationeel karakter draagt, komt een verhaal voor van een verloren briefje. Het droeg de ondertekening van Ds B. van Schelven en bleek achteraf geadresseerd te zijn geweest aan Prof Dr H. H. Kuyper. Het bevatte het verzoek aan den hoogleeraar om een samenkomst van Deputaten bij te wonen, die over de zaak-Geelkerken hadden te handelen.

Dit briefje nu werd ergens te Bloemendaal door een meisje gevonden en door haar vader bij den predikant van de Gereformeerde Kerk aldaar gebracht.

De eenige korrekte handelwijze zou natuurlijk geweest zijn, indien deze het onmiddellijk naar Ds Van Schelven had teruggezonden. Zelfs is men gewoon, om wanneer men bij inzage behalve de ondertekening iets van den inhoud in zich opneemt, excuus te vragen, dat men het gedeeltelijk gelezen heeft onder de verzekering, dat dit niet anders kon.

Helaas werd deze eenige goede vorm niet in acht genomen.

Het briefje werd voor den kerkeraad van Bloemendaal gebracht, maakte een reis naar Amsterdam-Zuid, werd daar — naar mij ten stelligste werd verzekerd — gefotografeerd en eerst daarna aan het adres van den afzender gezonden.

En alsof dat nog niet erg genoeg ware, wordt dit geval door Dr Geelkerken in zijn laatste brochure te zijnen gunste geëxploiteerd en zelfs door mannen als Prof. Obbink niet gelaakt.

Men vraagt zich af, in welke wereld wij toch verzeild zijn geraakt, waar van zulke handelingen zonder blikken of blozen wordt melding gemaakt.

Zoo wordt er in deze zaak vreemd vuur op het altaar gelegd en het kan niet verwonderen, dat de atmosfeer daardoor wordt bedorven.

En wat bouwt men nu op dit briefje?

Dat de Classis Amsterdam een ernstig verzuim heeft gepleegd.

De Classicale Deputaten toch hadden verklaard, volgens Dr G. „dat zij hun nieuw advies geheel zelfstandig hadden geconcipeerd zonder eenigen invloed van buiten in te roepen“.

Nu laten we daar of die verklaring van de Deputaten metterdaad met dezelfde woorden is afgelegd dan wel of we hier met een subjektieve weergave hebben te doen. De laatste mogelijkheid is, gezien het eigenaardig verloop van het heele geval, niet uitgesloten. Maar dit dient thans niet ter zake. De Deputaten zouden dit kunnen ophelderen zoo zij dit noodig achten.

Alleen willen we opmerken, hoe onlogisch er wordt geredeneerd en hoe gemakkelijk dit door sommigen wordt aangenomen.

Stel eens, dat de Deputaten het zoo letterlijk hadden gezegd.

Behoeft dit dan per se in strijd te zijn met het beruchte briefje?

Daarin werd slechts een uitnodiging gedaan om een samenkomst bij te wonen.

Nu is later gebleken, dat Prof. Kuyper aan de uitnodiging gevolg heeft gegeven, waarvan, naar hij in „De Heraut“ terecht opmerkt, hem geen verwijt kan worden gemaakt, omdat in dergelijke zaken herhaaldelijk — en gelukkig ook — het oordeel van den hoogleeraar in het kerkrecht wordt ingeroepen.

Zoo blijven er dan minstens twee mogelijkheden.

Dat bij die samenkomst Prof. Kuyper een advies gaf, dat door de Deputaten niet werd aanvaard,

zoodat ze zich met een ander advies tot de Classis hebben gewend.

Of, dat zij reeds een advies hadden samengesteld vóór Prof. Kuyper door hen werd uitgenoodigd en het hun verlangen was van den hoogleeraar te vernemen of er misschien iets in was, waarin zij naar zijn oordeel scheef gingen. En nu laat het zich voorstellen, dat de hoogleeraar daarop geantwoord heeft, dat hij het er mee eens was; of ook, dat hij het er niet heelemaal mee eens was, maar niet in bijzonderheden wilde treden, doch alleen te kennen wilde geven, dat Deputaten over het geheel wel in het goede kerkrechtelijke spoor waren; of... Maar waartoe meer?

Er is nog zooveel denkbaar, waardoor het „briefje“ en de verklaring van de Deputaten in bovenstaanden vorm niet met elkander strijden.

En toch... op een van de vergaderingen van de Classis Amsterdam was het briefje aanwezig, werd er getoond, diende het als bewijsmateriaal. Wij schamen ons eigenlijk voor de buitenwereld als wij dit in de brochure van Dr G. lezen. Wat moeten zij, die op goede vormen gesteld zijn, hiervan denken.

En nu legt Dr G. de Classis ten laste: „Niettegenstaande de inhoud moeilijk te rijmen viel met de door Deputaten te voren afgelegde en zooeven door mij vermelde verklaring, liet de Classicale vergadering deze zaak geheel rusten“.

Wanneer logisch wordt geredeneerd (om nog niet in aanmerking te laten komen het redeneeren naar den aard der liefde), dan laten zich „briefje“ en „verklaring“ zeer wel rijmen.

Dit is nu nog maar één vonkje van het vreemde vuur, dat — en volstrekt niet door Dr G. alleen — is ontstoken.

Wel mag ons gebed tot den Heere oprijzen, dat Hij door de waterstroomen van Zijn genade dit vreemde vuur onder ons uitbluscht.

Want het is een vuur, dat niet koestert, maar verteert.

— Het advies der hoogleeraren.

De theologische hoogleeraren van Kampen en Amsterdam werden geroepen om aan de Classis Amsterdam inzake de kwestie-Geelkerken advies te geven.

Zij hebben gemeend zich hieraan met het oog op het welzijn der kerken niet te mogen onttrekken.

Met eenparige stemmen gaven zij na ampele bespreking op het verzoek om praeadvies het volgende antwoord:

1e. dat de door Dr Geelkerken medegedeelde coupure uit zijn preek over Catechismus Zondag III bepaaldelijk gezien in het licht van zijn weigering om te verklaren, dat hij noch bedoeld, noch gezegd had, wat br. Marinus hem ten laste had gelegd, metterdaad aan de Classis aanleiding gaf om hem nadere verklaring van zijn gevoelens te vragen;

2e. dat de antwoorden door dr G. op de hem gestelde vragen gegeven, ook naar hun meening bedenkelijke uitlatingen bevatten ten opzichte van het gezag der H. Schrift;

3e. dat naar hun oordeel iemand, die de historiciteit in Genesis 2 en 3 aantast, in strijd komt met de H. Schrift en de Belijdenis;

4e. dat zij de Classis adviseeren, om de vragen, die aan dr G. gesteld werden dd. 8 Juli, hem opnieuw voor te leggen, maar uit de eerste vraag te laten vervallen: „Genesis I“, aangezien de bewuste preek coupure daarop geen betrekking had;

5e. dat ingeval dr G. in gebreke blijft deze vragen te beantwoorden, of naar het gevoelen der Classis onvoldoende antwoorden geeft, zij de Classis aanraden, afgezien van de voorloopige maatregelen, welke deze meent te moeten nemen, zich wegens het gewicht der zaak, tot de Part. Synode te wenden, met het verzoek, ten spoedigste een vervroegde Generale Synode te doen bijeenkomen, ten einde over de zaak in haar geheel een beslissing te nemen.

Dit is alzoo een advies, dat niet op een meerderheid van stemmen rust.

Zoo iets was in dit geval buitengesloten.

Immers niet de Theol. School en de Theologische Faculteit vergaderden samen.

Maar de hoogleeraren, die er aan verbonden zijn. Zij waren dan ook ieder afzonderlijk genoodigd.

Daarmee werd het kerkelijk gebruik gevolgd.

Daarom was het persbericht, dat melding maakte van een vergadering van de Faculteit, niet juist.

Dit moge een kleine onjuistheid lijken, zonder belang is het toch niet.

Doch dit in het voorbijgaan.

Waar we nog even de aandacht op willen vestigen is dit.

Het advies der hoogleeraren was vanzelf voor de Classis bestemd.

Doch er kan ook iets uit worden afgeleid van verdere strekking.

Werden in de pers niet meermalen verdachtmakingen tegen theologische hoogleeraren uitgesproken als zouden ze zich schuithouden en hun meening over de historiciteit van Gen. 2 en 3 niet durven uitspreken?

Uit het advies blijkt, hoe ongegrond al zulke verdachtmakingen zijn.

Allé theologische hoogleeraren denken in deze materie eenstemmig.

Hiermee verdrijve men alle praatjes van onrechtzinnigheid, welke omtrent den een of anderen hoogleeraar in omloop waren.

Ditmaal

muniqvé v

Een wijz

lei verkeer

komen.

Het gehe

gelijk.

Dan zou

kunnen uit

Waar de

is ingetred

dokument

van groot

Daarom

De Cla

het schrij

October L

te ernstig

niet is v

gegeven a

hij in geb

hetgeen v

verplichte

tijde be

verklaring

2e. uit

a. dat

Classis st

verklaring

b. dat b

bealst do

onderstei

c. dat Dr

wel voor

is gecitee

namens d

3e. te

dat Dr J

de hem g

en evenee

gadering

werd, de

tens het C

dienst gew

der Kerke

over te g

4e. voor

om als C

schriftlijk

len te vr

heeft afge

ging thans

Geelkerken

dachtmake

5e. te be

14 Octob

ten spoedi

opdat deze

heel besli

a. de z

gezag der

hoog gew

erkent, als

hem en de

zaak een

aangaat;

b. de C

zijn in de

handeling

niet door

beslissing

Synode is

c. de b

bij de Ke

wenscht i

de Genera

Hoogleera

6e. Dr

hij aflate

om door

ken, wat

voorstelli

7e. van

J. G. Geel

dam-Zuid

verslag.

Verder i

van Amat

ten zeerst

J. G. Gee

ingelagen

allen invlo

te bewegen

Wij make

Velen, vo

een oordeel

alleen op g

Zij hadde

partem“, h

te brengen.

Toen die

sterdam zic

hebben son

veroordeeld

in haar

dat de publi

maar ook

Hieruit n

getrokken

de publikat

Legt men

wordt het l

dige struk

weer terug

De uitspraak der Classis Amsterdam.

Ditmaal heeft de Classis aan de pers een communiqué verstrekt.

Een wijze maatregel om het verbreiden van allerlei verkeerde geruchten zooveel mogelijk te voorkomen.

Het geheel tegen te gaan is natuurlijk niet mogelijk.

Dan zou de Classis de sensatie-zucht moeten kunnen uitroeien en die macht is haar niet gegeven.

Waar de zaak-Geelkerken nu een nieuw stadium is ingetreden, is de uitspraak van de Classis een dokument geworden, dat voor de verdere historie van groot gewicht kan zijn.

Daarom drukken we haar hier af.

De Classicale vergadering besluit, gelezen hebbende het schrijven van Dr J. G. Geelkerken, d.d. 11 October l.l.,

te ernstig af te keuren, dat Dr J. G. Geelkerken niet is verschenen en mitsdien geen gevolg heeft gegeven aan de tot hem gerichte citatie, waardoor hij in gebreke is gebleven behoorlijk te voldoen aan hetgeen waartoe het Onderteekingsformulier hem verplichtte, aangezien dit formulier eischt „tallen tijde bereiden en willig te zullen zijn“ nadere verklaring van gevoelen te geven;

2e. uit te spreken:

a. dat het niet bij Dr Geelkerken, maar bij de Classis staat te bepalen op wat wijze deze nadere verklaring van zijn gevoelen zal gevraagd worden;

b. dat het citatie-recht historisch vaststaat, en zeer beslist door het Onderteekingsformulier wordt verondersteld;

c. dat Dr J. G. Geelkerken bij de laatste citatie wel voor het eerst voor de vergadering der Classis is geciteerd, maar deze citatie was de derde, die namens de Classis tot hem gericht werd;

3e. te verklaren, dat ten gevolge van de feiten, dat Dr J. G. Geelkerken in gebreke is gebleven de hem gestelde vragen behoorlijk te beantwoorden en eveneens in gebreke is gebleven voor de vergadering te verschijnen, toen hij daartoe geciteerd werd, de Classis ten volle gerechtigd is hem krachtens het Onderteekingsformulier ipso facto van zijn dienst gesuspendeerd te verklaren, doch in het belang der Kerken het beter is te achten hiertoe nog niet over te gaan;

4e. voortsnog geen verdere maatregelen te nemen om als Classis Dr J. G. Geelkerken nader, hetzij schriftelijk, hetzij mondeling, aangaande zijn gevoelen te vragen, omdat hij mondelinge ondervraging heeft afgewezen, en verdere schriftelijke ondervraging thans ook met het oog op de door Dr J. G. Geelkerken gegeven onjuiste, deels onjuiste en verachtmakende publicaties niet profijtlijk is te achten;

5e. te besluiten aan de Particuliere Synode, die d.v. 14 October a.s. bijeenkomt, te verzoeken, dat zij ten spoedigste de Generale Synode doe bijeenkomen, opdat deze over de zaak-Dr Geelkerken in haar geheel beslisse; en wel omdat:

a. de zaak, die in geding is, de Belijdenis en het gezag der Heilige Schrift raakt en mitsdien van hoog gewicht is, gelijk ook Dr J. G. Geelkerken erkent, als hij zegt, dat „diepe problemen“ tusschen hem en de Classis aanhangig zijn; terwijl tevens deze zaak een algemeen belang betreft, dat alle Kerken aangaat;

b. de Classis en de Particuliere Synode hiermede zijn in de historische lijn, zooals blijkt uit de behandeling van de zaak der Remonstranten, waarover niet door eenige Classis of Particuliere Synode eene beslissing is genomen, maar deze aan de Generale Synode is overgelaten;

c. de beroering, die de zaak-Dr J. G. Geelkerken bij de Kerken in breeden kring heeft verwekt, gewenscht maakt, dat zoo spoedig als mogelijk is, de Generale Synode uitspraak doe, waartoe ook de Hoogleraren adviseeren;

6e. Dr J. G. Geelkerken ernstig te vermanen, dat hij afziet van zijn tot nu toe gevolgde gedragslijn om door publicaties de publieke opinie te bewerken, wat tot een eenzijdige en veelszins onjuiste voorstelling aanleiding gaf;

7e. van dit besluit mededeeling te doen aan Dr J. G. Geelkerken en aan den Kerkeraad van Amsterdam-Zuid en dit besluit op te nemen in het kort verslag.

Verder besloot de vergadering aan den Kerkeraad van Amsterdam-Zuid te berichten, dat de Classis ten zeerste betreurt, dat hij niet gepoogd heeft Dr J. G. Geelkerken af te houden van den door hem ingeslagen weg, en dringend den Kerkeraad vermaant allen invloed aan te wenden om Dr J. G. Geelkerken te bewegen, dat hij op den ingeslagen weg niet voortga.

Wij maken hierbij een paar opmerkingen.

Velen, vooral buiten onze kringen, hebben zich een oordeel over de kwestie-Geelkerken gevormd alleen op grond van de publicaties van Dr G. zelf.

Zij hadden geen geduld om het „audi et alteram partem“, hoor ook de andere partij, in praktijk te brengen.

Toen die andere partij, in casu de Classis Amsterdam zich niet in het publiek verantwoorde, hebben sommigen haar zonder vorm van proces veroordeeld.

In haar uitspraak geeft de Classis te verstaan, dat de publicaties niet alleen eenzijdig en onjuist, maar ook deels onjuist en verachtmakend zijn.

Hieruit mag toch zeker wel de waarschuwing getrokken om zijn oordeel niet te bepalen naar de publicaties van Dr G. alleen.

Legt men op die manier zijn oordeel vast, dan wordt het later voor velen krachtens de eigenaardige structuur van hun persoonlijkheid lastig om weer terug te krabbelen.

En kan men zich tot die hoogte opwerken, dat men zijn oordeel herzie, dan zal men allicht moeilijkheden met zijn omgeving ondervinden en bovenal zichzelf moeten beschuldigen voorbarig te zijn geweest.

Daarom gaat het veiligst wie zijn oordeel opschort tot de gegevens alle open voor hem liggen.

Zelfs mag gevraagd, dat hij vertrouwen stelde in hen, die van Godswege geroepen zijn om deze zaak te beoordeelen.

Geen geloof in hen wordt gevorderd, want zij zijn feilbare mensen.

Maar wel vertrouwen.

Een tweede opmerking.

De Classis geeft hier te kennen, dat zij reeds gerechtigd was om Dr G. krachtens het onderteekingsformulier ipso facto van zijn dienst gesuspendeerd te verklaren.

Toch nam zij in het belang der kerken dien maatregel nog niet.

Waar blijven nu zij, die lasterden, dat „kerkelijke machthebbers“ het in het belang der kerken achten om één op te offeren voor allen, die verdacht zijn, of, zooals men het met Kajafas' woorden uitdrukte „dat het nut is, dat één voor het volk stierve, dan dat het gansche volk verloren ga“? Men neemt hier juist het tegenovergestelde waar.

Hoewel wij ons op de hoogte hebben gesteld van alle bescheiden in deze zaak, gelooven we, dat het beter is, daarvan in wat wij publiceren nog geen gebruik te maken.

De vraag of er geen kerkrechtelijke fouten zijn begaan, bespreken we dan ook niet.

Maar dit willen wij wel zeggen, dat wij allen lof hebben voor de groote lankmoedigheid en het voorbeeldige geduld, door de Classis tegenover Dr G. betoond.

Men zal yer moeten zoeken wil men in eenig kerkelijk geding iets dergelijks aantreffen.

Waarom een vervroegde Synode?

Waarschijnlijk zal de Partikuliere Synode van Noord-Holland wel voldoen aan het verzoek van de Classis Amsterdam om de noodige stappen te nemen, opdat een vervroegde Generale Synode ten spoedigste bijeenkome.

De vraag rijst, hoe spoedig dan wel de Generale Synode zou kunnen vergaderen?

Naar onze meening zou dit reeds vóór Kerstmis kunnen.

Wanneer de kerk van Assen onmiddellijk tot het bijeenroepen van een Synode overgaat, kunnen over enkele weken de classicale vergaderingen worden gehouden, een week of twee weken daarna de Partikuliere Synodes en met een tussenruimte van zeg nog twee weken, de Generale Synode. Dan is het begin December geworden.

Maar waarom een vervroegde Synode? zal men misschien vragen. Kunnen de Classis Amsterdam en de Partikuliere Synode deze zaak alleen niet afwikkelen?

Zonder eenigen twijfel.

Doch in een zaak als deze is het altijd voorzigtiger het oordeel der Generale Synode in te roepen.

Zij is uiteraard het best in staat de grootst mogelijke objectiviteit te betrachten.

Hoe breder ook de kring is van kerken, die samenkomen, des te rijker zijn ook de gaven tegenwoordig, welke Christus aan Zijn gemeente schenkt.

Zelfs elke schijn van lichtvaardigheid moet worden gemedend.

In daarop gelijkende gevallen is in de historie dan ook vaak op dezelfde wijze gehandeld.

Nu voorzien we, dat men het financiële argument zal laten wegen.

Maar het financiële moet ten slotte zwichten voor het geestelijk welzijn van onze kerken.

En dan behoeft er ook nog geen belangrijk financieel nadeel aan verbonden te zijn.

Wanneer de Generale Synode op den gewonen tijd samenkwam, zou door de zaak-Geelkerken allicht de Synode met een halve week moeten verlengd en het is niet gezegd, dat de afgevaardigden er dan niet opzettelijk voor zouden moeten terugkomen. Immers, elken Vrijdagavond gaan de Synodeleden naar huis om 's Maandags weer te keeren. In dit geval zouden reis- en verblijfskosten ongeveer dezelfde zijn.

Het spreekt vanzelf, dat deze vervroegde Synode alleen de kwestie-Geelkerken zal hebben te behandelen, terwijl dan de volgende zittingen tot Augustus 1926 worden verdaagd.

Nu de vraag: waarom zoo vlug?

Omdat deze zaak ernstiger is dan velen wel denken.

Gaarne gelooven we, wat men van verschillenden kanten ons verzekerde, dat de zaak-Geelkerken niet zoo in het land leeft als de zaak-Netelenbos. Wilde geruchten als dat 13 predikanten hun trouw aan Ds Netelenbos zouden hebben verpand, hoorde men thans niet.

Toch vergist men zich, wanneer men meent, dat de beroering zich tot Amsterdam en enkele deelen van Noord-Holland beperkt.

Ze breidt zich werkelijk verder uit.

Het zou niet verantwoord zijn de methode van laten doorzien toe te passen.

De Generale Synode is de aangewezen verga-

dering om een beslissing in zake de Belijdenis te nemen, om het volle licht op deze zaak te werpen, alles in haar Acta te publiceren en zoo de atmosfeer te zuiveren.

HEPP.

Een Christelijk-Gereformeerde stem.

I.

„De Reformatie“ heeft zich niet bezondigd aan een overmatige critiek op de Christelijk-Gereformeerde kerk, op haar pers en werk.

In het algemeen doet onze pers heel weinig aan critiek op de Chr. Geref. broeders.

Wat men soms wel aantreffen kan, is een antwoord van gereformeerde zijde op critiek, die van den kant der Chr. Geref. woordvoerders geuit wordt tegen ons, gereformeerden.

En deze beantwoording kan goed zijn; want zij moet meehelpen, om de atmosfeer te zuiveren van onwaarheden en onzuivere voorstellingen. Ze zal wel eens wat pijn doen; maar indien er ooit sprake komen zal van een eenheid met menschen, die van ons nog weinig verschillen tot nu toe, maar die dreigen, almeer van ons te gaan vervreemden, dan is wel een der eerste vereischten, dat de onbeteekenende verschilpuntjes, die in het debat naar voren gebracht worden, ook tot de ware proportiën worden teruggeleid.

Meermalen wordt breed uitgemeten het verschil tusschen de gereformeerde en de christelijk-gereformeerde opvatting, en wordt den volke voorgehouden dat er een diepe kloof gaapt tusschen hen en ons.

Maar telkens kan men ook zien, dat bij wat rustig nadenken, de onderscheiding niet zoo groot is als men wel meende; en dat de breuk maar een waan is.

Naar ik meen, heeft zich onlangs weer een dergelijke complicatie voorgedaan: er is van christelijk-gereformeerde zijde in een zeer officieel document een kloof gegraven tusschen gereformeerd (Kuyperiaansch, neo-calvinistisch) en christelijk-gereformeerd. Maar nader onderzoek doet mij zien, dat gezegd document onjuiste conclusies trekt uit onzuivere onderscheidingen.

En daarom willen we voor dezen keer ook eens in dit blad tegen die chr.-geref. uitlating in verzet komen, alleen met het doel, een sta-in-den-weg tot nadere kennismaking en verhintenis uit den weg te helpen ruimen.

Het geval, waarop ik doel, is de rede, die docent J. J. v. d. Schuit heeft gehouden bij de overdracht van het rectoraat aan de Theologische School te Apeldoorn op 15 Sept. 1925.

Deze rede droeg den titel: „De religieuze psychologie en de bekeering“.

Dat in deze rectorale oratie polemiek met de Gereformeerden wordt gevoerd, blijkt wel niet uit den titel, maar wordt ieder aanstands volkomen duidelijk, als hij erop let, dat de redenaar te Apeldoorn zijn stof verdeelde in drieën. Hij wilde „zijn onderwerp naar drie zijden belichten“, en constateerde toen het bestaan van:

1. De Moderne of Evolutionistische richting;
2. De Neo-Calvinistische of Kuyperiaansche richting;
3. De Schriftuurlijke of Confessioneele richting.

Zooals ieder zien kan, geeft de indeeling reeds veel te denken. Zij poneert verschillen tusschen de neo-calvinisten of Kuyperianen en — de anderen, die volgens den auteur aan Schrift en confessie trouw zijn, en die natuurlijk daar in Apeldoorn bijeen waren; verschillen, die niet zoo heel gering zijn, want tusschen de twee laatstgenoemde groepen ligt niet minder dan de „Schrift“ en de „confessie“.

Aan den eenen kant hebben wij voor deze indeeling en haar publicatie respect en zijn wij er blij om.

Aan den anderen kant hebben we daartegen ernstige bedenking.

Wat het eerste aangaat: we hebben, als ik me niet vergis, hier voor de eerste maal te maken met een officieel wetenschappelijk naar buiten optreden van de Theologische School van Apeldoorn. Ieder wist, lat de Chr. Geref. pers de kloven tusschen hen en ons zeer diep vond; maar tot nu toe was de discussie wel gevoerd op de volkstribune van de populaire pers, maar had men zich nog niet gewaagd aan een meer wetenschappelijk bedoelde uiteenzetting van den stand der kwesties en nog veel minder aan een dusdanige afbakening van eigen terrein, of aan een positieve uiteenzetting der ware leer na de verwerping der neo-calvinistische dwalingen, zooals dat toch ongetwijfeld te Dordt geleerd is.

Het is er ver vandaan, dat iemand dat kwalijk kan nemen; tenminste als men let op het ontbreken van het wetenschappelijk discours (over het bij voorbaat toch maar pleiten voor de ooren des volks spreken we nu niet). Want ook deze beweging der chr.-geref. kerk moest eerst tot rust komen en haar eigen huis inrichten, eer zij den uitval naar buiten in den officiëlen kamp kon beginnen.

Maar nu het eindelijk zoo ver schijnt te zijn gekomen, en nu Apeldoorn zal gaan spreken voor aller oor, nu kunnen wij daarvoor dankbaar zijn. Het werd ook tijd; men waagt zich buiten en voelt zich dus sterk genoeg voor methodischen bouw aan het christelijk-gereformeerde huis.

Anderzijds kunnen we evenwel onze critiek niet terughouden.

Onwillkeurig komen de vragen reeds op, zoodra men den redenaar zijn verdeeling in drieën hoort aflezen. Immers — en hier haal ik „De Bazuin“ aan — immers, het valt iadelijk op, dat docent v. d. Schuit wel de moderne richting een praedicaat durft geven,

dat een soort beginselverklaring inhoudt (evolutionistisch), maar dat hij niet den moed heeft zulk een praedicaat toe te kennen aan de door hem geschilderde „neocalvinistische” richting. Terwille van het parallelisme heeft de spreker er maar het adjectief „Kuyperiaans” achtergeplakt, maar dit parallelisme is maar schijn, want de heele verdeeling in drieën valt uit het schema der wetenschappelijkheid: het eerste adjectief (evolutionistisch) gaat uit van een filosofische grondstelling, het tweede (Kuyperiaans) van een eigenaam, het derde (confessioneel) van een formulier van eenigheid. Merkwaardig is daarbij, dat de redenaar aan de neocalvinistische of Kuyperiaanse richting zoowel het „schriftuurlijk” als het „confessioneel” karakter ontzegt, immers: die richting staat bij hem tegenover de derde, die hij schriftuurlijk-confessioneel noemt. En aangezien het loopt over een inductie van een wetenschappelijk bedoelde rede, kan daarmee niet anders gezegd zijn, dan dat het „neocalvinistische” of „Kuyperiaans” begrip in dezen zich noch op het standpunt der Schrift, noch op dat der confessie stelt. Hij loopt volgens den auteur dus in het geding tusschen Dr. Kuyper en de „Schriftuurlijk-confessioneele” van Apeldoorn niet over een bepaalde opvatting van de Schrift in haar uitspraken, maar in den wetenschappelijken arbeid staat volgens doc. v. d. Schuit Dr. Kuyper met zijn neocalvinisten op een anderen grondslag en gaat hij uit van een ander principieel dan de schriftuurlijk-confessioneele menschen.

Dit zijn zoo enkele onmiddellijk voor de hand liggende opmerkingen, die ieder bij zichzelf maakt, als hij de verdeeling leest.

Maar de mogelijkheid is niet uitgesloten, dat de redenaar bij de nadere uitwerking van zijn aldus ingedeelde stof zou toonen het anders te bedoelen, dan hij hier schijnt te willen.

Daarom zullen we over de rede zelf nog iets zeggen, om te zien, in hoeverre de auteur erin geslaagd is ons te overtuigen, dat er verschil bestaat tusschen de Christelijk Gereformeerden en ons.

Dat de zaak ernstig genoeg is, kan ieder voelen. Immers — en nog eens haal ik „De Bazuin” aan — het maken van dergelijke, wel-overwogen onderscheidingen in een wetenschappelijk betoog, is uiterst belangrijk. Als ik b.v. meen, dat veel artikelen, die „De Weeker” geeft over het bevindelijke leven, anders spreken dan de Schrift en de confessie, bij rustig doordinken, leeren, dan heb ik nog niet het recht te spreken van Wekkeriaansche heilsleer en daartegenover van schriftuurlijke of confessioneele heilsleer, om de eenvoudige reden, dat ik een verschil als dit niet mag uitbuiten om aan „De Weeker” een ander kenprincipe toe te dichten.

Wat zijn nu de argumenten van docent v. d. Schuit? Daarover een volgenden keer.

K. S.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

Matth. 6:33.

Een onzer lezers vraagt naar de bedoeling van het woord des Heeren Jezus in Matth. 6:33: „Maar zoekt eerst het Koninkrijk Gods en zijne gerechtigheid, en alle deze dingen zullen u toegeworpen worden.”

Hij schrijft, dat hij in een verhandeling over de vraag, of het Christendom diesseltig of jenseitig is (d.w.z. het zwaartepunt van ons menschelek bestaan vindt in het leven aan deze of in het leven aan gene zijde van 't graf) dit woord zoo hoorde uitleggen, als zou het bedoelen, dat eerst het Koninkrijk Gods en zijne gerechtigheid op aarde in al hun volheid komen moeten, en dat dan al de dingen dezes levens, door Jezus tevoren genoemd, ons als vanzelf ten deel zullen vallen. Zelf had hij het altoos anders verstaan; n.l. als een vermaan, dat we, ieder persoonlijk en voor zich, eerst het Koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid zullen zoeken, en dat, als we dat bezitten — d.w.z. het geloof hebben — „de dingen van dit tijdelijke leven, als voedsel, kleeding enz., ons niet meer in de eerste plaats zullen bekommeren, maar we ze als iets

bijkomstigs zullen beschouwen, waarin God wel zal voorzien”.

Als we op het gebied van Schriftverklaring niet zoo aan het meest-verbazingswekkende gewend waren, dat we ons over niets meer verbazen, zou ik me verbaasd hebben over de „verklaring” van Matth. 6:33, die men onzer lezer te genieten gaf.

Stel u voor: Christus is bezig de zijnen te onderwijzen aangaande de verhouding waarin ze behooren te staan tot de stoffelijke wereld in 't gemeen en tot de behoeften van hun aardse leven: spys en drank en kleed, in 't bijzonder.

Hij heeft hen gewaarschuwd voor het vergaderen van schatten aan den éenen, en voor bezorgdheid aan den anderen kant.

En nu zou Hij dat alles laten uitloopen in de vermaning, dat ze maar moeten uitzien naar de voleinding der dingen; want dat hun dan vanzelf in den schoot zal vallen wat hen nu zoo bezorgd kan maken. M.a.w. Jezus zou zijn vermaning, om niet bezorgd te zijn, hebben ondersteund met een heenwijzen naar de volle openbaring van het Koninkrijk Gods, die eens aan alle bezorgdheid een einde zal maken!

Dat zou er veel op gelijken, als nam Jezus heel zijn voorafgaand vermaan terug; als eindigde Hij met toe te geven, dat Hij toch ook eigenlijk niet vergen mocht wat Hij van hen eischte, want dat alle reden van bezorgdheid voor de zijnen eerst weg zal vallen als het Koninkrijk Gods volmaakt zal zijn; en dat ze daarom, in het uitzien naar die volmaking maar zoo wat voort moeten tobben...

Maar men moet dit woord toch wel in beklagenswaardige domheid of met brutalen moedwil losscheuren uit heel zijn verband, om er zoo iets in te lezen. Want 's Heeren bedoeling met al wat voorafgaat, was, zooals ieder ziet en tast, niet, te midden van de zorgen des levens de zijnen te troosten met de hoop op een tijd waarin geen zorg hen meer kwellen zal; maar wel hen te vermanen, dat ze nu, in dit leven, terwijl de volle openbaring van het Koninkrijk Gods nog toeft, zoomin aan bezorgdheid als aan hebzucht plaats in hun hart zouden geven.

En hoe weinig Christus, met vs 33, dezen godachtengang afbrak, toont ons vs 34, waarin de Heere het vermaan uit vs 25—32 nog eens plechtig en nadrukkelijk weer opneemt, zeggende: „Zijt dan niet bezorgd tegen den morgen, want de morgen zal voor het zijne zorgen; elke dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad.”

‘k Hoop dat m'n vrager, na deze opmerkingen nog méér overtuigd zal zijn dan hij reeds was, dat hij goed doet met zijn eigen opvatting van Matth. 6:33 niet uit te ruilen voor die van z'n „verhandelaar”.

Overigens dient hij toch de zijne nog wat nader te preciseren, en ook op een paar punten te herzien.

In de eerste plaats moet hij zich wat rustiger rekenschap geven van wat hier onder het zoeken van het Koninkrijk Gods en van zijne gerechtigheid te verstaan is. Voor „Koninkrijk Gods en zijne gerechtigheid” kan men niet maar kort en goed „geloof” in de plaats zetten.

Natuurlijk kan men het Koninkrijk Gods en zijne gerechtigheid zonder geloof evenmin zoeken als deelachtig worden. Doch daarom gaan ze nog niet op in geloof.

Eer is er hier een onderscheid als tusschen het middel en wat men dóór het middel deelachtig wordt. Om het spoor niet bijster te raken, moeten we beginnen met dien naam van „Koninkrijk Gods”, die het eindeloos gebruik, helaas, zoo licht een hollen klank voor ons deed worden, weer zijn eigenlijken en vollen inhoud te geven.

We moeten het niet dadelijk in onze gedachten maken tot drager van begrippen als: hemel, heerlijkheid, gelukzaligheid, en welke andere voorstellingen we er gewoontlijk almeer mee verbinden, maar het nemen in zijn eigen betekenis.

En dan is het als Koninkrijk een sfeer van macht, van heerschappij; een kring van menschen en een orde van zaken, waarin de wil van één, den Koning, geldt als wet voor alles en voor allen, en ook door allen gehoorzaamd wordt. En als Koninkrijk Gods, is het dan die heilige levensorde, waarin de wil onzes Gods weer als hoogste en eenige wet in liefde aanvaard en met vreugde volbracht wordt.

Het Koninkrijk Gods zoeken, is dus er zich met

hartelijke liefde, in gebed en strijd naar uitstrekken, dat eerst in ons eigen hart en huis en leven, en dan óók bij anderen, bij alle menschen, onzen God weer de eere en de gehoorzaamheid betoond mogen worden, die we Hem schuldig zijn.

In éenen adem met deze heerschappij onzes Gods noemt de Heere Christus „zijne gerechtigheid”.

Onze Statenvertaling geeft hier, onbedoeld, licht aan, leiding tot een misverstand, dat ook bij onzen inzender blijkt te bestaan. Het misverstand n.l. als zou de hier bedoelde gerechtigheid die van het Koninkrijk Gods zijn. Het bezittel v.n.w. „zijne” moet evenwel, naar de grondtekst uitwijst, niet met „Koninkrijk”, maar, evenals het woord Koninkrijk zelf, met „God” verbonden worden; precies alsof er stond: „Zoekt eerst het Koninkrijk en de gerechtigheid Gods.”

„De gerechtigheid Gods” — dat is dan de gerechtigheid: het recht-zijn en recht handelen, dat God de Heere als Koning in zijn heiligen, ons geopenbaarden wil van zijn onderdanen vordert, en waarin die onderdanen ook als zijn onderdanen openbaar worden.

Dit Koninkrijk Gods en deze gerechtigheid Gods vermaant Christus de zijnen te zoeken. Niet alsof ze er nog ver en vreemd van waren. Want al wie in waarheid een discipel van Christus is, d.w.z., al wie oprechtelijk in Hem gelooft, vindt in beginsel het Koninkrijk Gods en werd een zijner onderdanen; bij dezen is ook, aanvankelijk, de gerechtigheid van het Koninkrijk. Maar ze zijn er ook nog slechts in beginsel en bij aanvang. Het Koninkrijk en de gerechtigheid Gods moeten bij zulk een nog altoos volkomener worden. En in zoover moet wat hij reeds vond toch nog altoos door hem gezocht worden. 't Is ermeel als met de tweede bede van het Onze Vader: het Koninkrijk onzes Gods is er; en toch, neen juist daarom, leert Christus ons bidden, dat het kome.

Het zoeken nu van dit Koninkrijk Gods en zijne gerechtigheid, en het zoeken en zorgen voor de nood druft des aardse levens zet Christus hier voor de zijnen in een bepaalde verhouding: eerst het Koninkrijk Gods en zijne gerechtigheid — en dan de dijn gen van ons natuurlijk leven.

Deze verhouding is niet bedoeld als tijds orde; zoo, als zouden we pas aan onze lichamelijke nooddrift mogen gaan denken, als we met het zoeken van het Koninkrijk en van de gerechtigheid Gods gereed waren. Want met dat laatste komen we in dit leven nooit gereed, en Jezus zou al de zijnen derhalve tot den hongerdood veroordeeld hebben, zoo hij hier een tijdsorde had bedoeld.

Wat Hij bedoelt is een rangorde. Hij beveelt het zoeken van het Koninkrijk en van de gerechtigheid Gods, en Hij verbiedt niet het zorgen voor brood en kleed. Doch Hij zet deze twee, in het leven zijns volks van elken dag, hier in dezelfde verhouding als in het Onze Vader: voor het eerste vraagt Hij de eerste plaats; het tweede wil Hij dat we aan dat eerste ondergeschikt maken.

En dan verbindt Hij daaraan, om ons tot gehoorzaamheid te dringen, een belofte. Want dat zijn de woorden: „en alle deze dingen zullen u toegeworpen worden.”

Ze zeggen niet, zooals m'n vrager meent, welke uitwerking het geven van de eerste plaats aan onzen God bij ons hebben zal; dat we dan niet meer zoo bezorgd zullen zijn over de aardse dingen enz. — maar ze zeggen, wat de Vader in de hemelen zal doen bij zijn kind, dat, in zijn denken en begheeren en zorgen, aan zijn Koninkrijk en zijn gerechtigheid de eerste plaats geeft. Hij zal het allereerst geven zijn heilig begheeren van toenemende gehoorzaamheid aan zijn God en toenemende gelijkvormigheid aan zijn beeld; en Hij zal het voorts alle tijdelijke dingen als toe gift in den schoot werpen.

Dit is een woord om, als ge er over aan 't schrijven raakt, niet meer op te houden. Ik ken, zou 'k haast zeggen, geen ander, dat van zoo groote beteekenis is en van zoo rijke belofte voor 't praktische leven.

Maar — ik schrijf thans geen preek, en ik nam reeds veel ruimte.

Alleen hierop moge ik even opmerkzaam maken, hoe onze God ons hier verzekert, te zullen toonen, hoezeer onze stoffelijke noodden Hem ter harte gaan, als wij ons vóór en boven alles bekommeren, niet om brood en kleed, maar om zijn Koninkrijk en om de gerechtigheid die Hem in Christus welbehagelijk is.

niet kunnen bedienen, want hij was — het blijkt ook uit zijn aanstellingsbrief — benoemd zonder eenige bepaling omtrent eventueel ontslag; vandaar, dat men er den schijn aan gegeven heeft, alsof hij zelf uit eigen beweging ontslag vroeg. Dit was echter niet meer dan schijn; feitelijk heeft men zich gedragen, alsof dit artikel ook op hem van toepassing was.

Wel zeer merkwaardig is, dat zoo goed als geen van de leden der Synode de verantwoordelijkheid voor het gebeurde heeft willen dragen. Mijn Vader was met velen hunner persoonlijk bekend, maar wien hij ook om opheldering vroeg, niemand had schuld: de Synode had het zoo beschikt en zij had geheimhouding opgelegd. Beschuldigingen en beschuldigers schoten in het duister.

Ja, toch één heeft schuld erkend. Toen hij op zijn sterfbed lag. Hij kon niet voor God verschijnen, alvorens Steketee hem vergeven had wat hij in dezen had misdaan. De oud-docent ontroerde, toen hij den brief ontving, waarin hem dit werd medegedeeld. Hij haastte zich de gevraagde vergiffenis te schenken en verscheurde den brief. Ook heeft hij er nooit met iemand een woord van gerept.

Uit het bovenstaande blijkt genoegzaam, dat er tegen het stuk van De Van der Linden heusch wel wat te brengen was. Men behoefde daarvoor de Acta van '82 niet eens op te slaan; het moest een ieder al in het oog springen, dat hij de voorstelling, in het Levensbericht van het ontslag gegeven, allerminst had weerlegd. Desondanks genoot het stuk de eer van onoverweld in „De Bazuin” te worden overgenomen (18 Maart 1914). De Redacteur, Prof. Bouwman, leidde het met de volgende woorden in:

Hier ligt hij Gods vol on eraan t V.

UIT HE

De loop stultioneel het vraagst die aan de verheffen 2 en onder hun onthim gen blijkelijaren vyeen gekroon enige doe Dergelijke noedig „en doel ligt be nietiging d verstoring . Zij, die e dronken jor zij willen e meest mode Dat doel massa of in dachtenreek van een ar machtsdaad. Zoo open dadiger ond vaar is vo stellingen, Naarmate ljkheid naa een onderzo heid, die d Groen va streven naa als een arb een omverv geest, die a ning van '4 andere dan zijn arbeid.

Hieraan i wet, die w een politiev op een ma altijd voldoe having der Wel heeft moderne sta kend als ee de orde als het practisch deels de kra deels den vr in despotist achiedenen a zich verzet altoos hebbe begrepen en hebben in de geestkrac waarde der la, sterke doelde, het flonaire verri hen het eer der vrijheid Zoo hebbe een geldend

In verba geschriften meer hard hem in 18 Er zijn docent kun aantal van oordeelen o van ontslag zijn nog in Synode wat Ph. W. H. der Linden. Een humm schreef in venhage” e docent Stetk waarin hij docent S. z voorzietten.

In hetzelfde aan haar Ret Beschouwingv omde zinnetje

Het is ge in zijne ee en geschrev wijbegeerte wijgegerige zijn hiervoos schetsen ge

in hetzelfde aan haar Ret Beschouwingv omde zinnetje

Het is ge in zijne ee en geschrev wijbegeerte wijgegerige zijn hiervoos schetsen ge

in hetzelfde aan haar Ret Beschouwingv omde zinnetje

Het is ge in zijne ee en geschrev wijbegeerte wijgegerige zijn hiervoos schetsen ge

in hetzelfde aan haar Ret Beschouwingv omde zinnetje

Het is ge in zijne ee en geschrev wijbegeerte wijgegerige zijn hiervoos schetsen ge

in hetzelfde aan haar Ret Beschouwingv omde zinnetje

Het is ge in zijne ee en geschrev wijbegeerte wijgegerige zijn hiervoos schetsen ge

in hetzelfde aan haar Ret Beschouwingv omde zinnetje

POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE SCHETSEN.

De Afzetting van den Docent A. Steketee.

II.

Naar we in het vorig artikel gezien hebben, heeft De Van der Linden het voor de Synode van '82 opgenomen. Maar men moge haar doen als nog zoo onschuldig voorstellen, haar Handelingen wijzen het zelve uit, dat de zaak-Steketee zich niet zoo onschuldig heeft toegedragen. Of is het niet vreemd, dat, terwijl het in het Curatorenverslag (p. XIX) „als geen geringe zegen wordt aangemerkt, dat al onze Docenten hunne lessen geregeld konden geven”, Steketee om gezondheidsredenen ontslagen wordt (Art. 163) en men hem dan toch nog oplegt onderwijs te blijven geven, tot de nieuwbenoemde docenten hun ambt aanvaard zullen hebben (art. 203). En zou, zoo de voorstelling van Art. 163 juist was en hij nit eigen beweging ontslag had gevraagd, de Voorzitter, toen hij in zijn slotwoord van de mutaties in het docentencollege gewaagde, ook geen woord gewijd hebben aan den kranken broeder, die zich genoodzaakt zag zijn ambt neer te leggen? Als de zaak zuiver was, waarom moest dan alles zoo in het geheim worden afgedaan en zoo geheim worden gehouden (zie Levensbericht, p. XVI)? Waarom bepaalde dan de Synode, dat van wat in comité verhandeld werd niets aan de provinciale vergaderingen zou mogen worden medegedeeld dan met vergunning van de Synode zelve (Art. 115), een bepaling, die wegens de oppositie daartegen in de kerken reeds op de volgende Synode moest worden ingetrokken (Handelingen 1885, Art. 64)?

Ik weet wel, die geheimzinnigheid heette te zijn in zijn belang; het was om hem te sparen. Maar, gelijk op de volgende Synode werd opgemerkt, wat voortig weten, blijft niet in alles geheim. Zoo was het ook in dit geval, en verre van in zijn belang te zijn, gaf juist de geheimzinnigheid, waarmee men het ontslag omhulde, aanleiding tot allerlei vermoedens en veronderstellingen, die voor den betrokkene in hoge mate pijnlijk waren. Die geheimzinnigheid doet des te vreemder aan, daar juist deze zelfde Synode — naar aanleiding van ernstige moeilijkheden, in een Amerikaansche zusterkerk gerezen — zich tegen de vrijmetselarij zoo krachtig te weer stelde. Haar opvolgster keerde te dezen in het goede spoor terug door, met algemeene stemmen, te verklaren, dat de vergadering weliswaar het recht had in comité te gaan, doch dat daar zoo weinig mogelijk gebruik van gemaakt moest worden (Handelingen 1885, Art. 64).

De Handelingen van 1882 bevatten nog meer, dat onze aandacht verdient. Of zou het toevallig zijn, dat, toen naar aanleiding van de benoeming van drie nieuwe docenten de vraag aan de orde kwam, onder welke voorwaarden hun ontslag zou kunnen worden verleend, een oud artikel, dat bij de vereeniging met de kruisgemeenten was komen te vervallen, opnieuw van kracht werd verklaard, een artikel, dat de Synode te dezen zoo goed als onbepaalde vrijheid van handelen gaf?

Tegenover Steketee had men zich van dit artikel

¹⁾ Handelingen 1882, Art. 208: Verder wordt . . . bepaald, dat wanneer de Kerk op eene andere wijze in de behoefte begeert te voorzien, zij zich door hare eenmaal gedane keuze niet gebonden kan achten.